

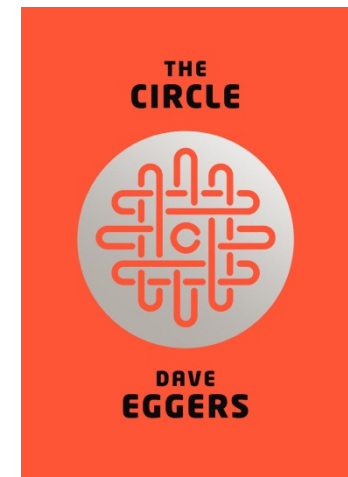

Opbrengstgericht werken in een ondernemende school

Naaldwijk, 3 juni 2014

Inleidend

1. Singeren
2. De Cirkel – Dave Eggers
3. De CITO-toets en het basisonderwijs – Het Mozaïek
4. Verdwenen MBO - banen
5. Klokkenluider Arthur Gotlieb bij NZA
6. Loesje:

De laatste trends, ontwikkelingen, opinies en achtergronden op het gebied van **toetsing in het voortgezet onderwijs**

EEN GEBOREN ONDERNEMER

**ZO'N BABY DIE
ZELF BEPAALT UIT
WELKE BAARMOEDER
HIJ KRIIPT**

Loesje

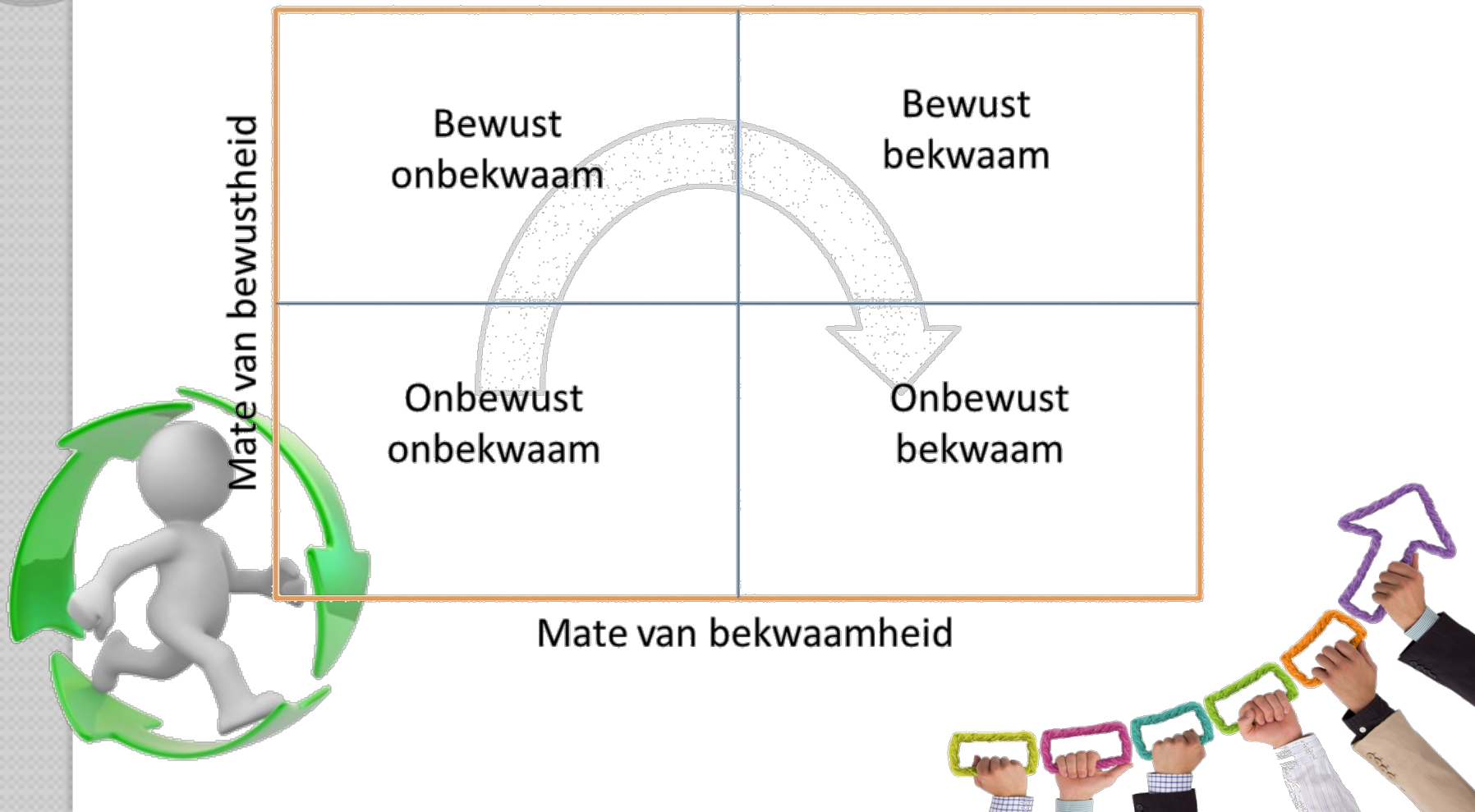
Postbus 1045
6801 BA Arnhem
www.loesje.nl

OGW in een ondernemende school

Opbrengstgericht werken ?

**De traditionele
learningcurve**

HOE LEIDERS TOT ACTIE INSPIREREN ?

Ondernemende school

- (Why)
 - Noteer de overtuigingen / dromen die er waren bij de start van deze KIGO
- (What)
 - Wat zijn de resultaten die we beoogden?

FLAP

Programma

Inleiding

5 min

Inspirerend leiding geven

15 min

Doelen

Programma

5 min

Wat is OGW

Waarom OGW ?

10 min

OGW richt zich op goed onderwijs

Grip op goed onderwijs – de PDCA-cirkel

25 min

Van vakwerkplan tot analyse

10 min

Wat is een goede analyse; welke interventies hanteren we

20 min

Afsluiting

5 min

Doelen

Nr.	Doel	I	II	III	IV
1	Ik weet wat Opbrengstgericht werken is in een ondernemend vmbo.				
2	Ik kan argumenten noemen voor het gericht zijn op OGW en ondernemend leren.				
3	Ik heb een goed beeld van de indicatoren, die staan voor kwalitatief goed onderwijs bij ondernemend leren.				
4	Ik kan inhoud geven aan de term 'goed onderwijs' en ondernemend leren				
5	Ik begrijp welke rol de toetsmatrijs in mijn lesaanpak speelt bij ondernemend leren.				
6	De opbouw van mijn projecten ondernemendheid zijn opbrengstgericht / gericht op resultaat.				
7	Ik kan voor ondernemend leren bepalen wat een vaardigheid inhoud en tot welk niveau een leerling zich heeft ontwikkeld.				
8	Ik ben in staat een analyse te maken op basis van een gegeven toets en behaalde resultaten bij ondernemend leren .				
9	Ik kan mijn analyse baseren op minstens 10 elementen / onderdelen.				
10	Ik kan op basis van mijn analyse mogelijke interventies aangeven om ondernemend leren aan te passen				

Wat is OGW ?

Opbrengstgericht werken is het:

- systematisch en
- doelgericht werken aan het
- maximaliseren van de onderwijsprestaties waarbij
- *alle betrokkenen* zich laten sturen door de
- uitkomsten van verschillende prestatiemetingen
- op basis waarvan **gericht actie** wordt ondernomen om doelstellingen en activiteiten aan te passen.'

Waarom ?

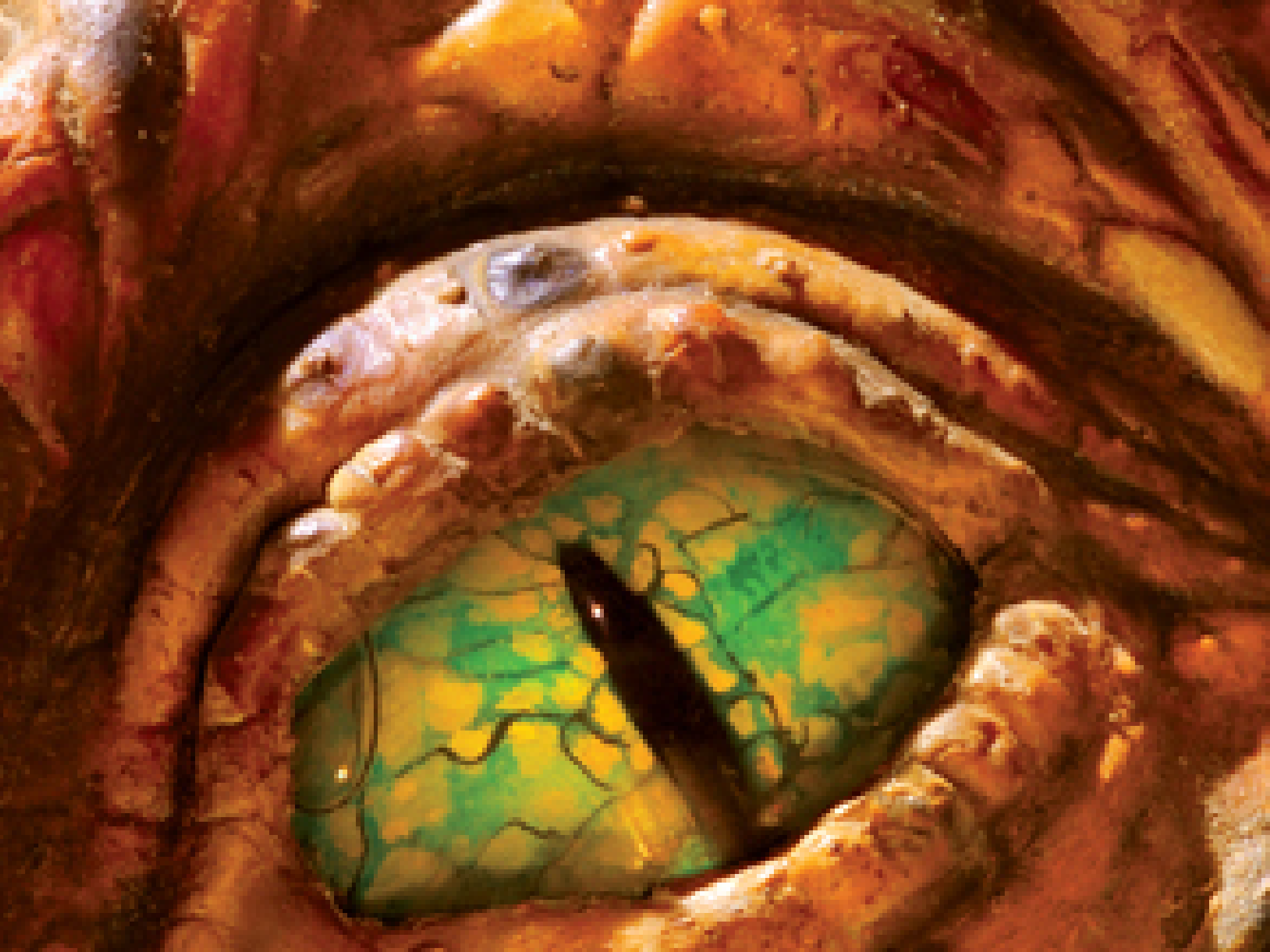

OPBRENGSTGERICH WERKEN

Oor-, bij-, hals- en noodzaak

○
SPECTIE
ONDERV

STILTE
S.V.P.
EXAMEN

Opbrengstenoordeel	vmbo b	vmbo k	vmbo (g)t	havo	vwo
	-	-	-	voldoende	voldoende
> Per onderdeel					
> Rendement onderbouw					
3-jaarsgemiddelde					
Oordeel	voldoende				
> Van 3 ^e leerjaar naar diploma zonder zittenblijven	vmbo b	vmbo k	vmbo (g)t	havo	vwo
3-jaarsgemiddelde					
Oordeel				voldoende	voldoende
> Gemiddeld cijfer centraal examen - relatief	vmbo b	vmbo k	vmbo (g)t	havo	vwo
3-jaarsgemiddelde					
Oordeel				voldoende	voldoende
> Cijfer schoolexamen minus cijfer centraal examen	vmbo b	vmbo k	vmbo (g)t	havo	vwo
3-jaarsgemiddelde				-0,12	0,33
Oordeel				gering verschil	gering verschil
> Gemiddeld cijfer centraal examen - absoluut	vmbo b	vmbo k	vmbo (g)t	havo	vwo
3-jaarsgemiddelde				6,36	6,27
Oordeel				boven de norm	boven de norm

Vensters voor
Verantwoording

Vind

Zoeken

Vergelijken

Scholen in de vergelijking:

Lentiz | LIFE College

ProNovaCollege

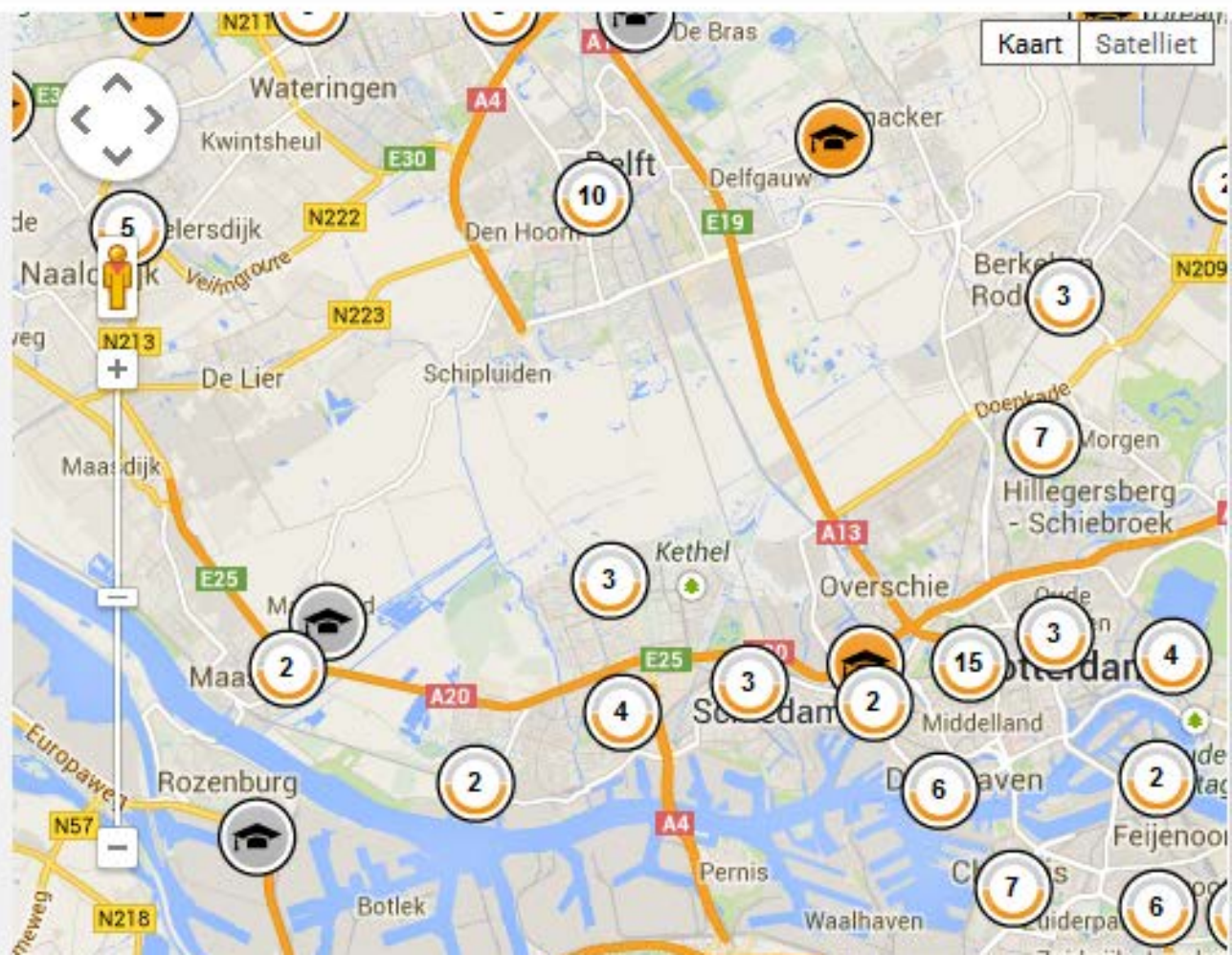
Lentiz | Geuzencollege

Vergelijk

Filter op niveau:

- ☒ praktijkonderwijs
- ☒ vmbo-b
- ☒ vmbo-k
- ☒ vmbo-(g)t
- ☒ havo
- ☒ vwo

R

v

B

gastheer, presentator, didacticus, pedagoog en afsluiter

som

Dé uitkomst in leerlinginformatie

FOKKE & SUKKE
MOGEN OP DE PABO BLIJVEN

ÉÉN OP DE VIER
GEZAKT VOOR DE
REKENTOETS...

...MAAR WIJ BEHOREN
TOT DIE 80 PROCENT DIE
'M WEL GEHAALD HEËFT!

Waar letten we op ?

**WELKE OPBRENGSTEN
WORDEN BEDOELD ?**

Nadenkertje:

**HET OORDEEL OP BASIS VAN DE
CITO (GROEP 8) BETEKEN EEN
VERSCHIL VAN TONNEN !**

SCHOOL
AAN ZET

A graphic design featuring the text "SCHOOL AAN ZET" in a bold, black, sans-serif font. The text is arranged in two lines: "SCHOOL" on the top line and "AAN ZET" on the bottom line. Above the word "SCHOOL" and below the word "AAN" are horizontal rows of eight small, colored squares each. The colors of the squares are: green, red, yellow, blue, orange, light green, purple, and pink. To the right of the text is a large, black, stylized smiley face. The smiley face has two dots for eyes and a curved line for a mouth. An arrow starts from the bottom right of the smiley face and points towards the bottom right corner of the image.

Opbrengstenoordeel

Per onderdeel

Rendement onderbouw

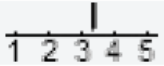
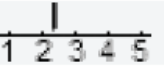
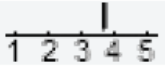
Score	1-10-2009	106
	1-10-2010	106
	1-10-2011	105
Relatieve score	1-10-2009	○ ○ ● ○ ○
	1-10-2010	○ ○ ● ○ ○
	1-10-2011	○ ○ ● ○ ○
3-jaarsgemiddelde		

Oordeel

voldoende

Doorstroom onderbouw

Van 3 ^e leerjaar naar diploma zonder zittenblijven		vmbo b	vmbo k	vmbo (g)t	havo	vwo
Percentage	2008/09 - 2009/10	86	65	76		
	2009/10 - 2010/11	97	77	78		
	2010/11 - 2011/12	78	87	100		
Relatieve score	2008/09 - 2009/10					
	2009/10 - 2010/11					
	2010/11 - 2011/12					
3-jaarsgemiddelde						
Oordeel		voldoende	voldoende	voldoende		

Doorstroom bovenbouw

Gemiddeld cijfer centraal examen - relatief		vmbo b	vmbo k	vmbo (g)t	havo	vwo
Cijfer	2008/09	6,0	5,5	5,5		
	2009/10	5,9	5,9	5,7		
	2010/11	5,8	5,8	6,3		
Relatieve score	2008/09					
	2009/10					
	2010/11					
3-jaarsgemiddelde						
Oordeel		onvoldoende	onvoldoende	voldoende		

Gemiddeld SE en CE

Gemiddeld cijfer centraal examen - absoluut		vmbo b	vmbo k	vmbo (g)t	havo	vwo
Cijfer	2008/09	6,0	5,5	5,5		
	2009/10	5,9	5,9	5,7		
	2010/11	5,8	5,8	6,3		
3-jaarsgemiddelde		5,90	5,70	5,84		
Oordeel		onder de norm	onder de norm	onder de norm		

Absoluut CE cijfer

Cijfer schoolexamen minus cijfer centraal examen		vmbo b	vmbo k	vmbo (g)t	havo	vwo
Vershil	2008/09	0,31	0,91	1,37		
	2009/10	0,69	0,54	1,18		
	2010/11	0,29	0,47	0,43		
3-jaarsgemiddelde		0,43	0,68	0,97		
Oordeel		gering verschil	groot verschil	groot verschil		

Vershil SE – CE !!

De determinatie van leerlingen gedurende de schoolloopbaan voor ondernemend leren

Het aanbieden van een zorgvuldig LOB / PSO traject met aandacht voor ondernemend leren

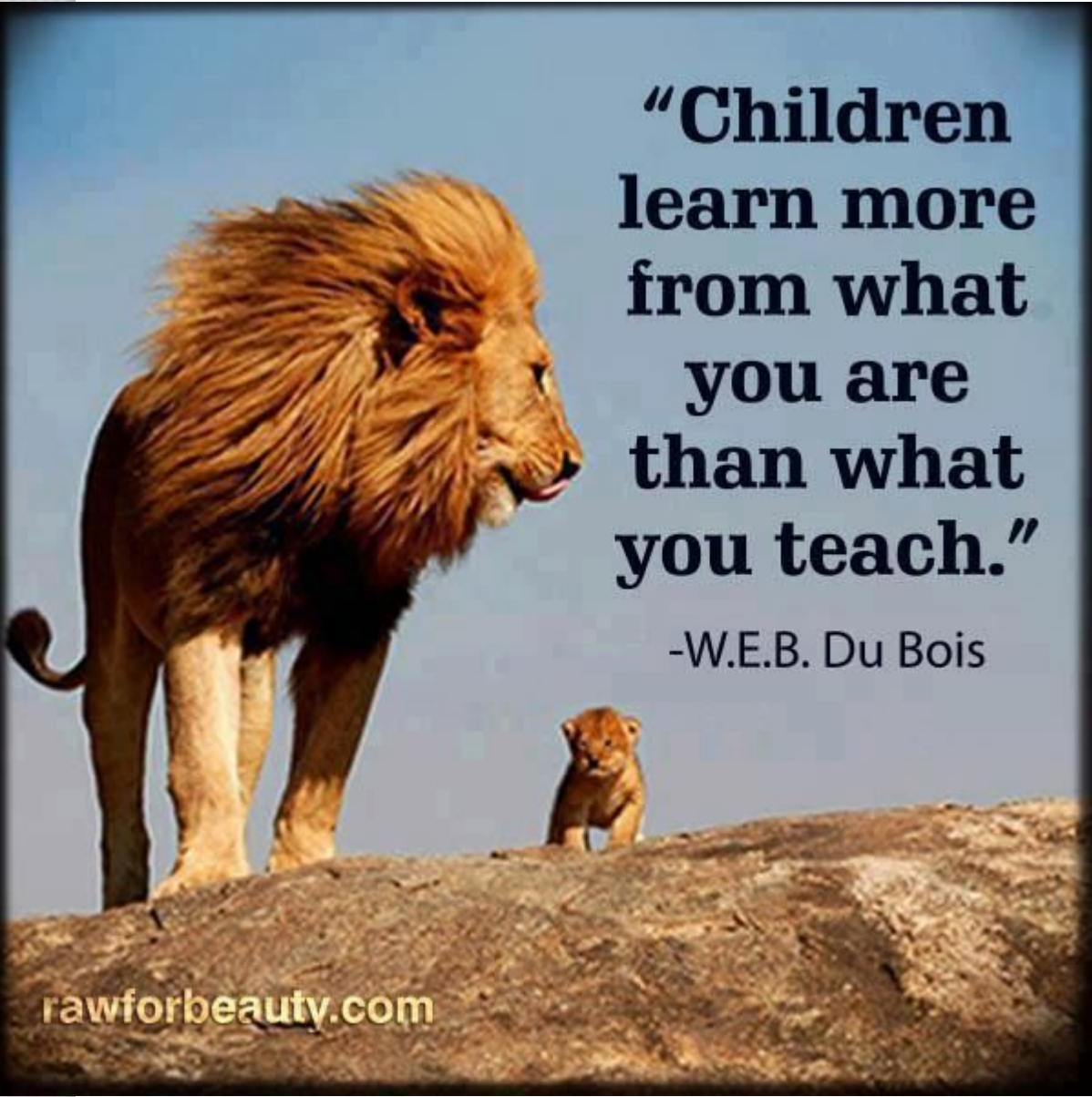
Een goede les / instructiekwaliteit van de docent voor ondernemend onderwijs

Kwalitatief goede toetsen voor ondernemend onderwijs

Hoe zorg je voor de plaats van ondernemend leren in het PTA?

En

EN OOK NOG ...

A photograph of a male lion and a small cub standing on a large, dark, textured rock. The lion is on the left, facing right, with its head slightly lowered. The cub is on the right, facing left, looking towards the lion. The background is a clear, light blue sky.

**"Children
learn more
from what
you are
than what
you teach."**

-W.E.B. Du Bois

OGW -

Meijer (2010) onderscheidt vijf stappen in de evaluatieve cyclus van opbrengstgericht werken.

Deze 5 indicatoren zijn:

1. het jaarlijks evalueren van de leerresultaten
2. het regelmatig evalueren van het onderwijsleerproces
3. het systematisch volgen van vorderingen door leraren
4. de kwaliteit van het toetssysteem
5. het nagaan van de effecten van de leerlingenzorg

Hoe !

Goed onderwijs |

OPBRENGSTGERICHT WERKEN

Het inspectiekader 2012

Onderwijsproces - Schoolklimaat

5 Het schoolklimaat is ondersteunend en gericht op een brede vorming		0		
5.1	De leraren bevorderen door hun pedagogische en didactische handelen de verwerving van sociale en maatschappelijke competenties van leerlingen	0		
5.2	De school vormt een sociaal veilige en onderling betrokken sociale gemeenschap.	0		
	2 De leraar zorgt voor wederzijds respect (naar elkaar luisteren, treedt op wanneer er leerlingen worden uitgelachen)			
	3 Leraren behandelen alle leerlingen gelijkwaardig en rechtvaardig			
	<u>Het personeel en leerlingen hanteren de afgesproken omgangsregels.</u>			
	5 <u>weloverwogen en corrigeren op een positieve wijze elkaars gedrag.</u>			
	7 De school gaat pesten en discriminatie actief tegen			
5.3	De school ondersteunt de leerlingen en de ouders / verzorgers bij de keuzes tijdens de	0		
	1 De school ondersteunt leerlingen en hun ouders bij te maken keuzes in de schoolloopbaan (schoolsoort, profiel, vakkenpakket, sector, stages, etc.)			
	2 De school draagt zorg voor een breed keuzepalet en daagt de leerlingen uit alle mogelijkheden te verkennen.			
	3 De school biedt PSO (VMBO) aan ook voor afdelingen, die niet op school worden aangeboden.			
5.4	De mentor bespreekt regelmatig met de leerling diens welbevinden en de voortgang in het onderwijsproces.	0		
6 Het schoolklimaat is stimulerend en ambitieus		0		
6.1	De leraar stimuleert leerlingen actief tot leren.	0		
	2 De leraar stimuleert het zelfvertrouwen van leerlingen.			
	3 Leraren hebben positieve verwachtingen van de leerlingen			
	4 De leraar geeft positieve feedback op de vragen en antwoorden van de			
6.2	De leraar stimuleert leerlingen tot verschillende denk- en leerstrategieën.	0		
6.3	De leraar past de onderwijskundige ambities / doelen, die op schoolniveau zijn			
6.4	De school biedt voldoende uitdaging en stimulans aan specifieke talenten van	0		
6.5	Het schoolklimaat komt overeen met de ambities van de school.	0		
	1 De school heeft een duidelijk beeld van het gewenste schoolklimaat.			
	2 Zij heeft deze visie vertaald naar de dagelijkse lespraktijk door concrete doelen te omschrijven.			
	3 Zij heeft acties uitgezet om dit schoolklimaat te realiseren			

Het inspectiekader 2012

8 De leraren stemmen hun didactisch handelen af op verschillen tussen leerlingen.					0			
8.1 De leraren gebruiken bij de vormgeving van hun onderwijs de analyse van de prestaties					0			
			2	De leraren bepalen op basis van een analyse van de prestaties doelen voor (groepen) leerlingen (om achterstanden weg te werken).				
			3	Leraren spelen bij de instructie en begeleiding in op mogelijke extra				
			5	Binnen de school wordt rekening gehouden met het verschil in de manier waarop en het tempo waarin leerlingen leren.				
8.2 De leerlingen krijgen effectieve feedback op hun leerproces.					0			
			1	Op basis van zowel formatieve evaluatiegegevens als interactie met de leerling kan de leraar benoemen waar de leerling staat in zijn leerproces.				
			2	De leerlingen weten wat hun resultaten zijn en wat zij moeten leren om hun resultaten te verbeteren.				
8.3 Alle leerlingen krijgen instructie en verwerkingsopdrachten op het niveau dat bij hen					0			
			1	De leraar richt zich ook op sterkere en zwakkere leerlingen.				
			2	De leraar zet leerlingen die minder instructie nodig hebben alvast aan het werk (excellente leerlingen) en biedt uitdagende opdrachten.				
			3	De leraar heeft aanvullende instructie aan groepjes leerlingen of individuele leerlingen (leerlingen met achterstand) en biedt hen opdrachten, die aansluiten op hun niveau.				

Het inspectiekader 2012

Onderwijsproces - ondersteuning en begeleiding

9 De school volgt en analyseert systematisch de vorderingen van de leerlingen.					0			
9.1 De school volgt systematisch de vorderingen van de leerlingen aan de hand van						0		
			1	Aan het begin / bij de start op school worden voor tenminste de doorstroomrelevante vakken m.b.v. genormeerde toetsen de vorderingen van de leerling in beeld gebracht.				
			2	Aan het einde van de onderbouw worden voor tenminste de doorstroomrelevante vakken m.b.v. genormeerde toetsen de vorderingen van de leerling in beeld gebracht.				
9.2 De school analyseert wat de onderwijs- en ondersteuningsbehoefte is van individuele of						0		
			1	Een analyse wordt per groep / per individuele leerling opgesteld.				
			3	De school bepaalt per leerling of groep leerlingen wat hiaten zijn in kennis en vaardigheden.				
				De school beschikt over een samenhangend systeem van procedures en instrumenten om ontwikkeling en prestaties van leerlingen te volgen				
10 De school biedt aanvullend onderwijs en ondersteuning aan leerlingen met extra					0			
10.1 Het onderwijs sluit aantoonbaar en doelgericht aan bij de ondersteunings- en						0		
			1	De school heeft normen om te bepalen welke leerlingen in aanmerking komen voor extra ondersteuning/onderwijs.				
			2	De normen zijn gerelateerd aan zowel de referentieniveaus als de drempelwaarde van de onderwijssoort.				
				De organisatie van de school maakt specifieke begeleiding van de leerling mogelijk				
			6	Leerlingen worden actief betrokken bij het stellen van doelen.				
10.2 De school voert de ondersteuning planmatig en doelgericht uit.						0		
			1	Er zijn maatregelen getroffen (verlenging leertijd, rt-activiteiten, planmatige hulp tijdens de lessen, differentiatie in de klas) voor extra ondersteuning en voert die maatregelen ook uit.				
			2	De school evalueert de effectiviteit van de genomen maatregelen en past de geboden ondersteuning aan (op leerlingniveau).				
			3	De hulp wordt volgens een (schriftelijk) vastgelegd handelingsplan gegeven				
			5	De coördinatie van de zorg en begeleiding is goed geregeld				
			6	De in- en externe deskundigen worden functioneel ingezet.				

Het inspectiekader 2012

11 De school begeleidt leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben effectief aan de				<u>0</u>		
11.1 Het bevoegd gezag stelt bij plaatsing voor iedere leerling een ontwikkelingsperspectief					0	
		1	Het ontwikkelingsperspectief komt zo spoedig mogelijk na plaatsing (in ieder geval binnen 6 weken) tot stand.			
		2	De vaststelling van het perspectief komt tot stand na overleg met de ouders, waarbij de inzet is om tot overeenstemming te komen.			
11.2 De leerling ontvangt onderwijs zoals beschreven in het ontwikkelingsperspectief.						
		1	De school zorgt ervoor dat het ontwikkelingsperspectief leidt tot een passend aanbod aan de leerling.			
11.3 De school stelt vast of leerlingen zich ontwikkelen conform het					0	
		1	De school relateert minstens twee maal per jaar de feitelijke ontwikkeling van de leerling aan de leerroute waar de leerling op is geplaatst - het ontwikkelingsperspectief.			
		2	De school stelt het perspectief aantoonbaar en beredeneerd bij, op het moment dat de ontwikkeling gunstiger of ongunstiger verloopt dan was			
12 De school zorgt voor een goede aansluiting op aanleverende en vervolgscholen en				<u>0</u>		
12.1 De zorg sluit aan op de eerder ingezette zorg door de aanleverende school.					0	
		1	Er is sprake van een warme overdracht tussen de scholen.			
		2	De hulp is gebaseerd op het onderwijskundig rapport van de aanleverende			
		3	De school begeleidt de zorgleerling actief bij de start op de school.			
12.2 De school bereidt de leerlingen en de ouders / verzorgers voor op de vervolgopleiding /					0	
		1	De toeleverende school begeleidt de ouders / verzorgers en de leerling bij de keuze voor het vervolgonderwijs.			
		5	De school onderhoudt contacten met stagebiedende instanties ter bevordering van een goede oriëntatie op en doorstroming naar de			
12.3 De school vervult haar rol in het samenwerkingsverband.						

- Waar let de inspectie op ? Wat valt op ? (2x)
- Op welke wijze wordt van mij verwacht dat ik opbrengstgericht ben ? (2x)
- Hoe kan ik daar werk van maken in het kader van ondernemend leren?

OPDRACHT

Wat is goed onderwijs ?

- Noem 2 elementen van goed (ondernemend) onderwijs op mijn school

- 4 geeltjes
- Flap-over
- Licht kort toe.

Gert Biesta

- Pedagoog en filosoof (1957)
- Goed onderwijs (i.p.v. effectief onderwijs)
- Goed onderwijs (i.p.v. goed leren)
 - Inhoud
 - Doel
 - Relatie
- Drie doeldomeinen
 - Kwalificatie (kennis, vaardigheden en disposities)
 - Socialisatie
 - Subjectivatie
- Bewust, expliciet en in balans
- ‘Wereldgericht’ onderwijs

Goed onderwijs I

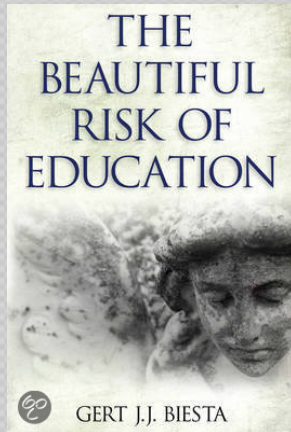
- Het geven van een goede instructie – een goede **instructiekwaliteit**
- Elementen in het **inspectiekader** 2012
- In **het SMP** van de school wordt goed onderwijs gedefinieerd / omschreven
- Marzano beschrijft **11 factoren**, die bijdragen aan hogere opbrengsten
- Hattie en Marzano benoemen elementen, die leiden tot **vakmanschap** / professioneel handelen bij docenten.

Goed onderwijs II

- Vanuit de **breinwetenschap** worden zaken aangegeven waarmee je rekening moet houden bij goed onderwijs.
- **Mission Possible** is een aanpak m.b.t. leerlingbegeleiding, die gericht is op oplossingen vinden – sluit goed aan bij OGW.
- Nodige **vaardigheden voor** adequaat leven in **de 21^e eeuw** zijn beschreven – daar zouden we in ons vaardigheden onderwijs echt aandacht aan moeten besteden.
- Wetenschappelijk onderzoek wordt gedaan naar **effectief leren** – A. Baars

Er staat veel op het spel, omdat, in de woorden van de dichter W.B. Yeats, onderwijs geven niet het vullen is van een emmer, maar het ontsteken van een vuur.

Onderwijzen is ook niet een interactie tussen machines, maar een ontmoeting tussen menselijke wezens. Het is gewaagd omdat leerlingen geen objecten zijn die gemodelleerd en geregisseerd kunnen worden, maar actieve, verantwoordelijke

o wezens

Het gaat in tegen het vermijden van risico's waarop veel onderwijspraktijken gericht zijn in de huidige tijd. Risico's nemen moet weer een centrale plek krijgen in ons onderwijs.

Stelling:

HET PRACHTIGE RISICO VAN ONDERWIJS ! ?

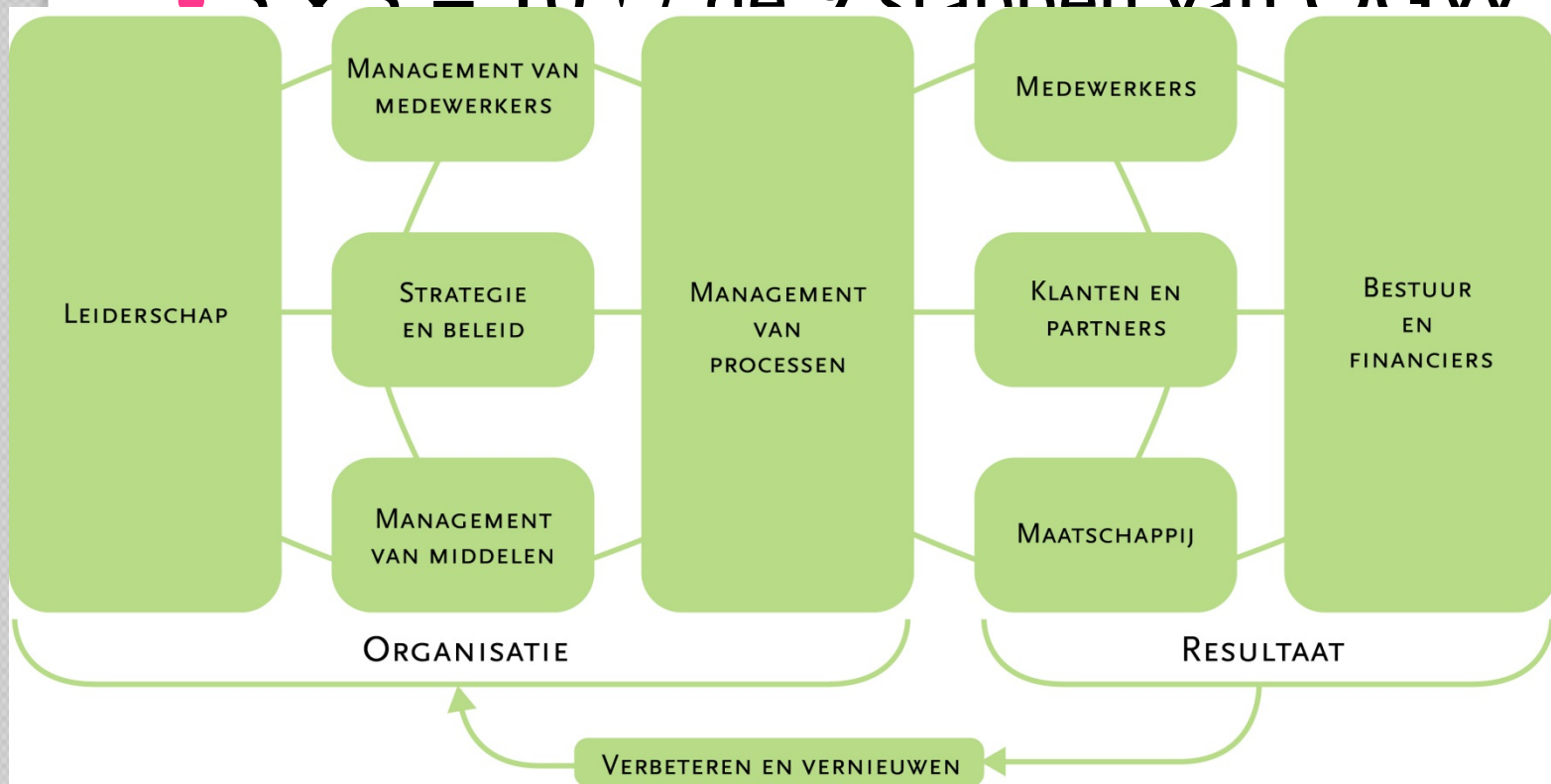
Opbrengstgericht werken

Kwaliteit van ondernemend leren in beeld

Kwaliteit in beeld

- INK – model
- PDCA – cirkel
- $3 \times 3 = 10$ / de 9 stappen van OGW

De zes bouwstenen

- AOC raad
- GL / TL onderwijs
- OGW
 - Systematische aanpak
 - Doelgericht werken
 - Maximaliseren onderwijsprestaties
 - Prestatiemetingen
 - Doelstellingen en activiteiten aanpassen

3. Onderwijs-
proces

4. Instrumenten

2. Sturing

OGW=

- Systematische
aanpak

- Doelgericht
werken

5. Kennis en
vaardigheden

- Maximaliseren
onderwijsprestaties

- Prestatie-
metingen

1. Visie en
beleid

- Doelstellingen en
activiteiten aanpassen

6. Cultuur

Zes bouwstenen:

- **1. Visie en beleid:**
- Wat is onze visie op goed ondernemend onderwijs? Wat verwachten we van onze leerlingen bij ondernemend leren ? Welke doelen hebben wij voor ondernemend leren en zijn die ambitieus genoeg?
- **2. Sturing:**
- Hoe organiseren wij OGW systematisch voor ondernemend leren
- Hoe planmatig sturen we de organisatie aan om meer resultaatgericht te werken bij ondernemend leren ?
- Hoe gebruiken we onze prestaties bij ondernemend leren voor planning en verbetering?
- **3. Onderwijsproces:**
- Welke verwachtingen en doelen stellen we aan onze leerlingen bij ondernemend leren ?
- Hoe weten we waar de leerlingen staan en waar we de leerlingen naar toe willen brengen voor ondernemend leren?
- Hoe werken we aan het realiseren van de doelen bij ondernemend leren?

Zes bouwstenen:

- **4. Instrumenten:**

- Hoe volgen wij onze leerlingen bij ondernemend leren?
- Welke (meet)instrumenten gebruiken we bij ondernemend leren?
- Welke resultaten verzamelen wij en welke analyses maken we voor ondernemend leren ?

- **5. Kennis en vaardigheden:**

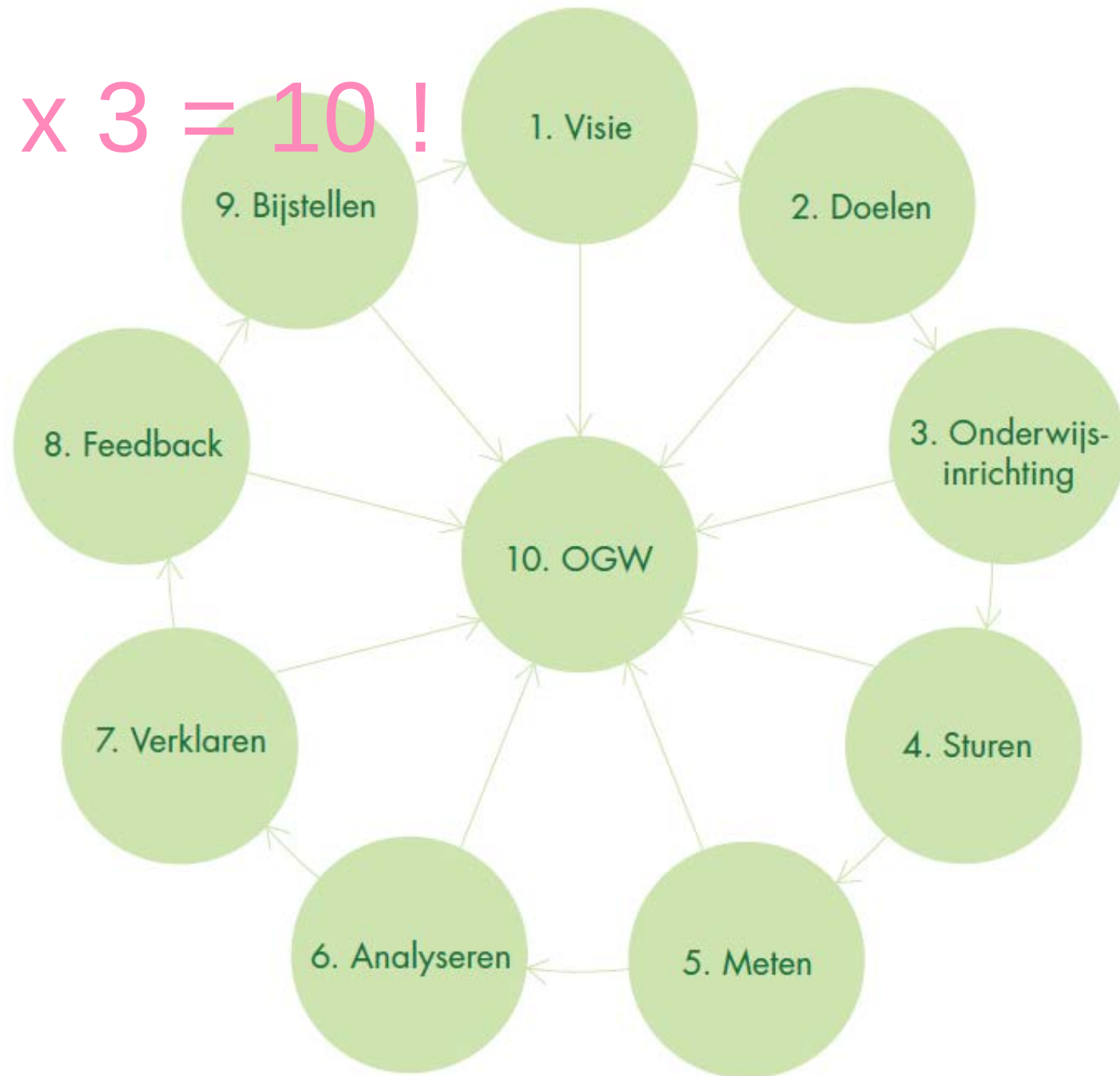
- Wat weten wij van onze eigen normen, van de inspectienormen en van succesvolle praktijken voor ondernemend leren ?
Hoe zijn onze vaardigheden als het gaat om informatie verzamelen, analyseren en interpreteren voor ondernemend leren?

- **6. Cultuur:**

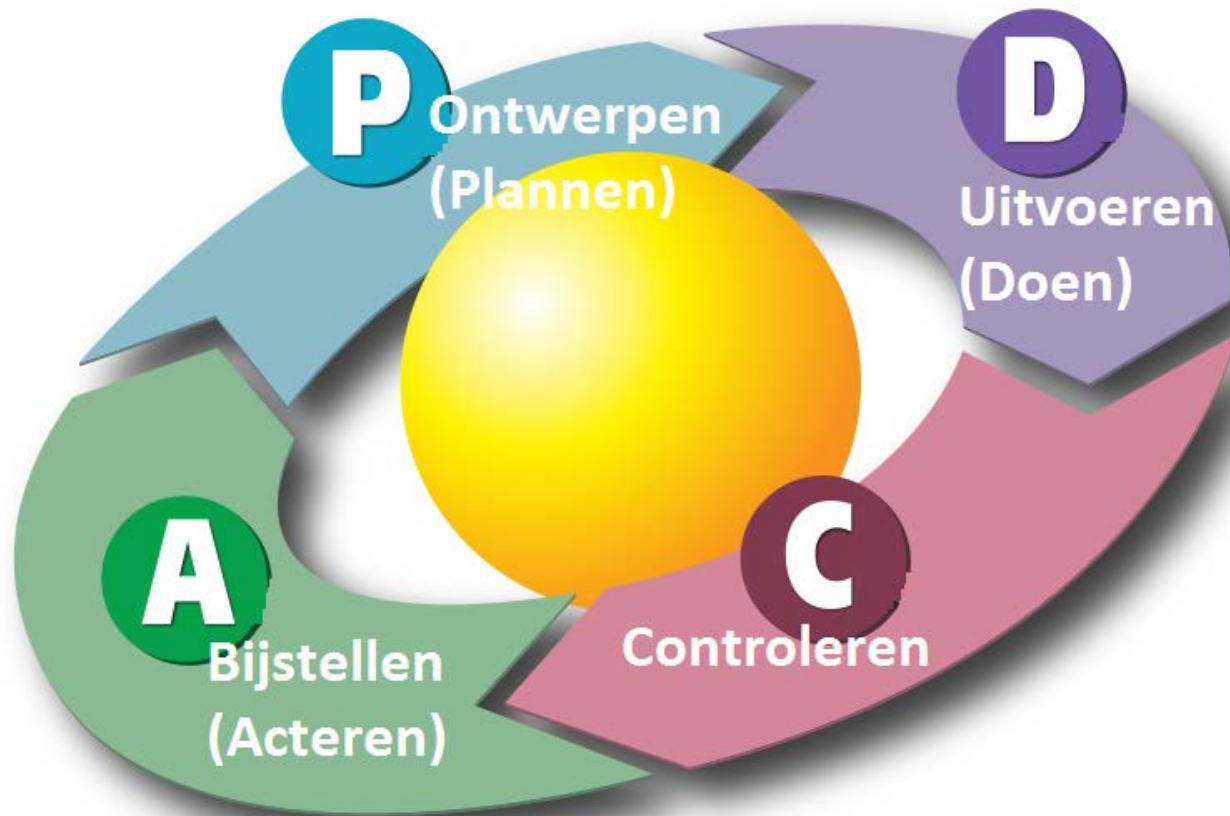
- Hoe belangrijk vinden wij prestaties bij ondernemend leren?
Hoe werken wij aan een resultaatgerichte en open aanspreekcultuur rondom ondernemend leren?
- Hoe ondersteunen wij elkaar bij ondernemend leren?
- Hoe reflecteren we op ons eigen werk? Hoe spreken wij elkaar aan?

$3 \times 3 = 10 !$

Kwaliteitscirkel – P D C A

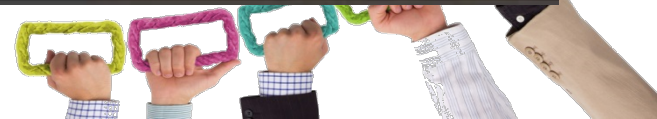

Filmpje: Don Corleonecollege

- Bekijk het filmpje
- Stel voor jezelf 2 opbrengsten voor deze school vast
- Met welke metingen gaat de school dit in beeld brengen ?

Filmpje: Don Corleonecollege

Wat !

Goed onderwijs |

OPBRENGSTGERICHT WERKEN

- Stelling:

Kern van vakmanschap = eigenaarschap
over het curriculum – (gericht op goed
onderwijs)

Onderwijsprogramma

- Doorlopende lijn
- Jaarplan per jaar / per vak / per afdeling
 - Lesstofbeschrijving per periode
- Toetsmatrijs
- Toets – toetsen
- Projectinhoud; leerstofonderdeel
- Lesinhoud

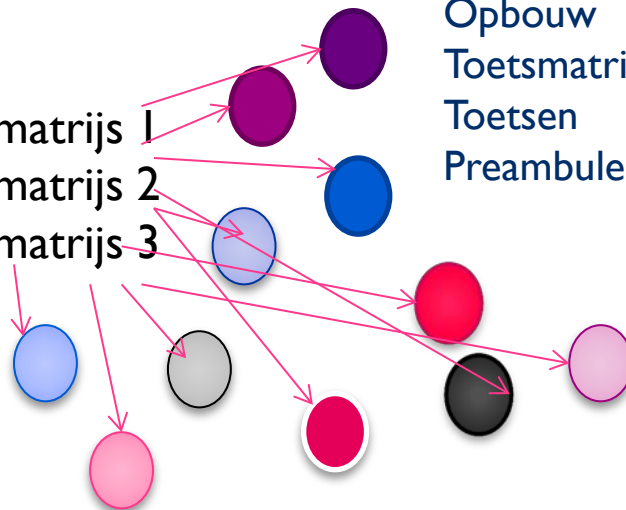
VakWerkPlan -

Kd
SE
CE

Van leerjaar 1
Tot examen
Onderwerpen
Vaardigheden
Kennisniveau
Opbouw
Toetsmatrijzen
Toetsen
Preambule ...

Leerstofbeschrijving
+ PTO/PTA

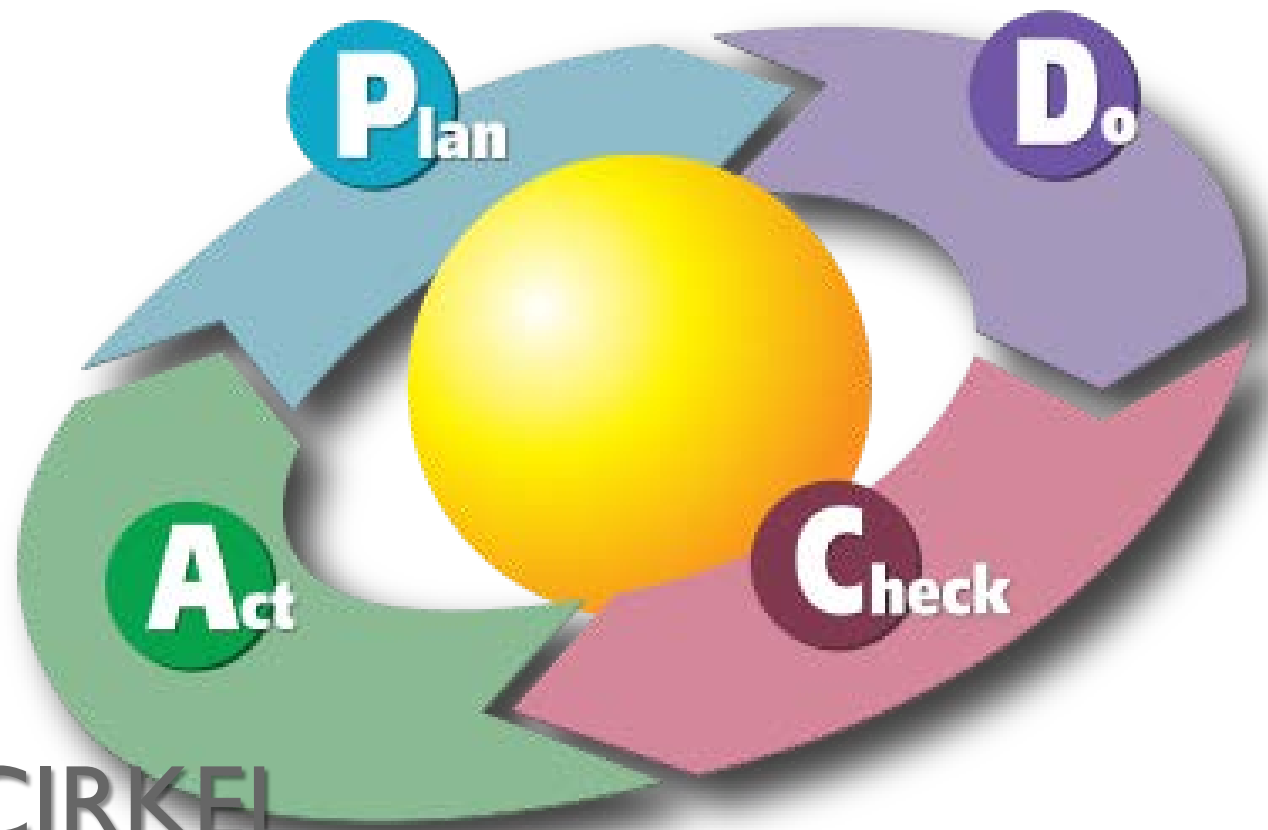
- ❖ Toetsmatrijs 1
- ❖ Toetsmatrijs 2
- ❖ Toetsmatrijs 3

Daadwerkelijke lesaankpak

**Jongen (10) over toetsen:
'Volgens mij is de toets
vooral voor de juf, zodat ze
weet wat ze de volgende
keer beter uit moet leggen.'**

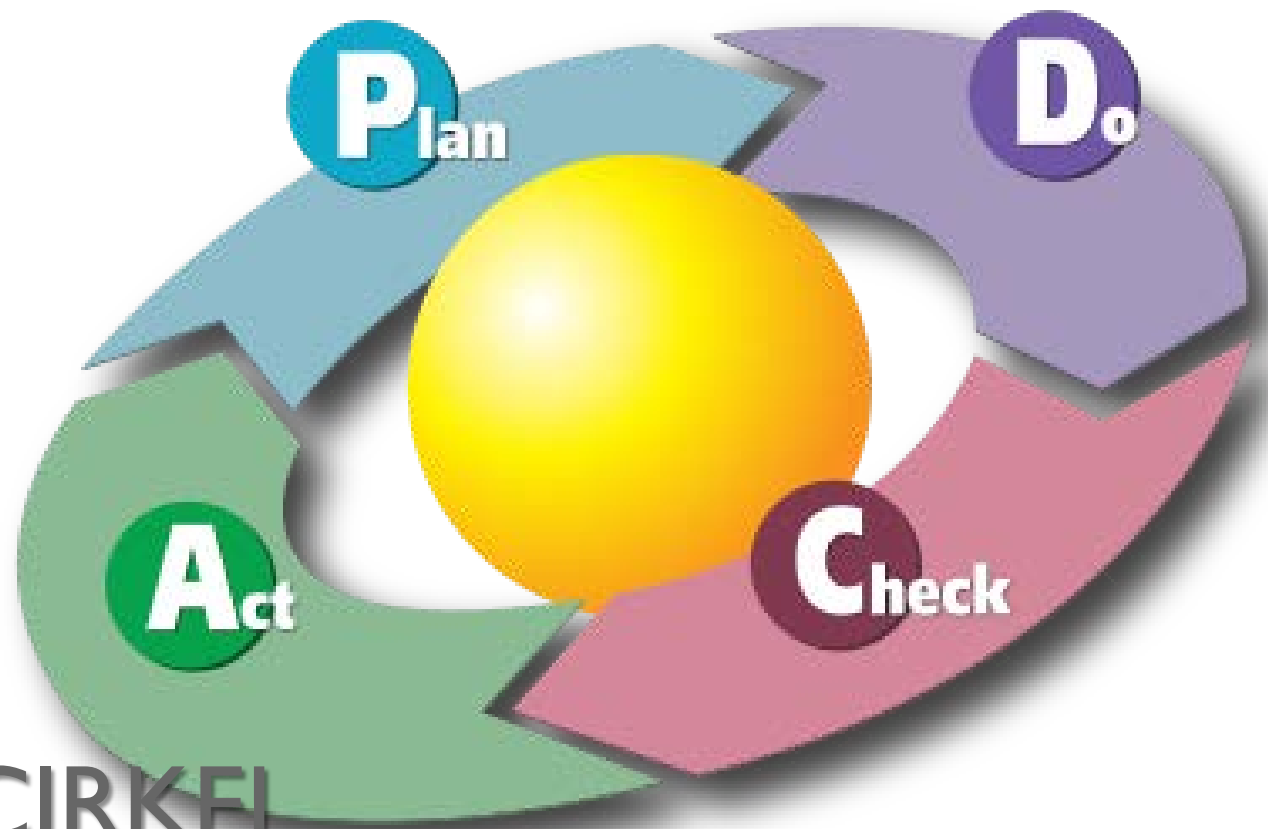
DE PDCA - CIRKEL

Gert Biesta

- Drie doeldomeinen
 - Kwalificatie (kennis, vaardigheden en disposities)
 - Socialisatie
 - Subjectivatie

DE PDCA - CIRKEL

Welke instrumenten ?

- Opbrengstenoordeel
- Toetsen
- Leerlingvolgsysteem
- Aanwezigheid / te laat komen
- Tevredenheid
- Vaardigheden -

Samenwerken

Uitwerking 18 vmbo competenties

- Competentiekaart [beslissen & activiteiten initiëren](#) (2)
- Competentiekaart [samenwerken & overleggen](#) (3)
- Competentiekaart [ethisch & integer handelen](#) (4)
- Competentiekaart [relaties & netwerken bouwen](#) (5)
- Competentiekaart [presenteren](#) (6)
- Competentiekaart [formuleren & rapporteren](#) (7)
- Competentiekaart [vakdeskundigheid toepassen](#) (8)
- Competentiekaart [materiaal & middelen inzetten](#) (9)
- Competentiekaart [analyseren & problemen oplossen](#) (10)
- Competentiekaart [onderzoeken](#) (11)
- Competentiekaart [leren](#) (12)
- Competentiekaart [plannen & organiseren](#) (13)
- Competentiekaart [op behoeften en verwachtingen klant richten](#) (14)
- Competentiekaart [kwaliteit leveren](#) (15)
- Competentiekaart [instructies en procedures opvolgen](#) (16)
- Competentiekaart [omgaan met veranderingen en aanpassen](#) (17)
- Competentiekaart [met druk en tegenslag omgaan](#) (18)
- Competentiekaart [bedrijfsmatig handelen](#) (19)

Voorbeeld rubrics

- I8 VMBO competenties
- <http://www.groenproeven.nl/site/inspiratie-en-informatie/uitwerking-I8-vmbo-competenties.html>
- SLO
- <http://cursuscurriculumontwerp.slo.nl/toolkit/>

Hoe maak ik een analyse ?

Mijn opbrengsten in beeld

Inspectiekader VO 2013

8De leraren stemmen hun didactisch handelen af op verschillen tussen leerlingen.	8.1De leraren gebruiken bij de vormgeving van hun onderwijs de analyse van de prestaties van de leerlingen.	1De leraren formuleren concrete doelen en/of acties voor bovengemiddeld presterende leerlingen.
		2De leraren bepalen <u>op basis van een analyse van de prestaties</u> doelen voor (groepen) leerlingen (om achterstanden weg te werken).
		3In de lespraktijk is te zien dat <u>op basis van de analyse van de vorderingen of leerprestaties</u> aanpassingen in het onderwijsleerproces aan de groep zijn gemaakt.

Analyse I

- T.o.v. een bepaalde standaard – vooraf
 - Norm / cesuur / gemidd. 7
- Beheersing van het leerdoel.

Analyse I

- **Leerling:**
 - Aantal onvoldoendes / tekorten
 - Gemiddeld cijfer / aantal punten
 - Welke vraagstukken / lesstofonderdelen
- **Groep:**
 - Gemiddelde groepsscore / gemidd. aantal fouten
 - Welke vraagstukken / lesstofonderdelen
 - Vergeleken met andere parallelgroep / cohort
 - Vergeleken met voorgaande jaren / vaksectie

Analyse II

- Toetskwaliteit

- P-waarde ($P=A:N$)

- A = aantal leerlingen dat een goed antwoord gaf / aantal behaalde punten
 - N = totaal aantal leerlingen / het maximaal aantal te behalen punten

	VMBO	HAVO	VWO
R-vraag	$> 0,7 < 1$	$> 0,7 < 1$	$> 0,7 < 1$
T1-vraag	$> 0,7 < 1$	$> 0,7 < 1$	$> 0,7 < 1$
T2-vraag	$> 0,2 < 0,7$	$> 0,5 < 0,8$	$> 0,5 < 0,9$
I-vraag	$> 0,2 < 0,7$	$> 0,5 < 0,7$	$> 0,5 < 0,9$

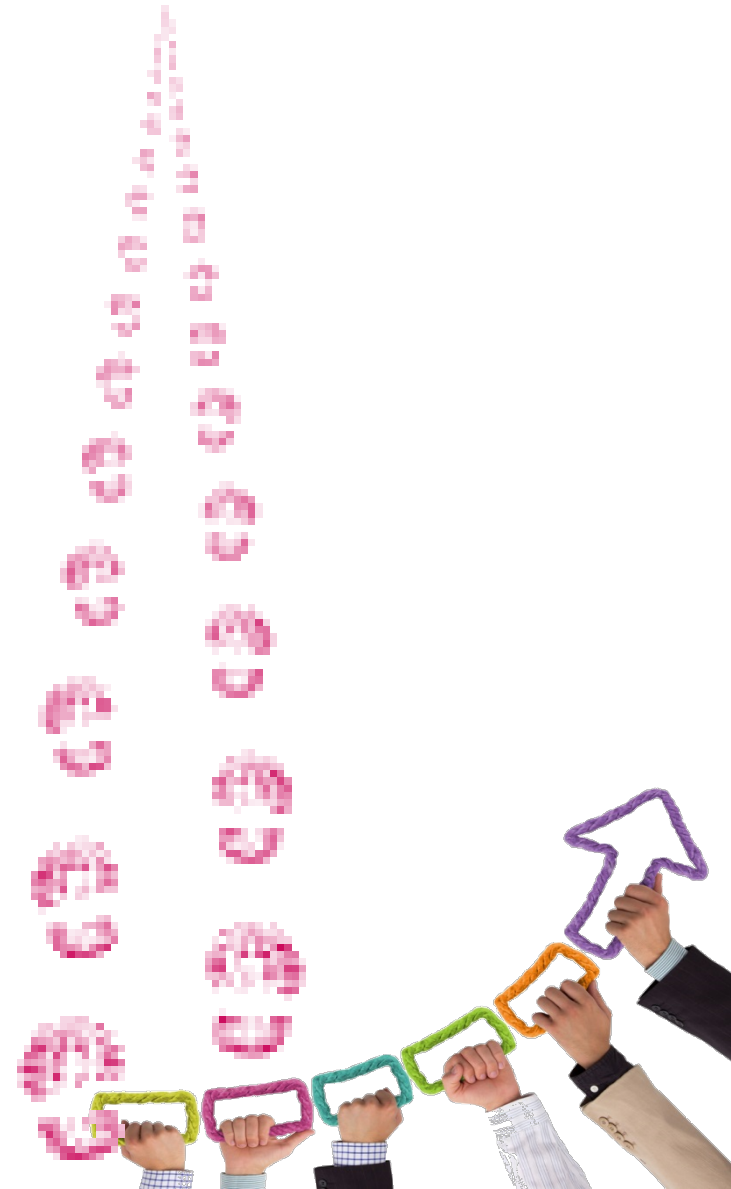

Analyse III

- **Lesstof**
 - Begrepen / toegepast
 - Leerstijl / leertechniek
- **Instructiekwaliteit**
 - Uitleg / divers
 - Didactische strategieën
 - Didactische werkvormen

Welke interventies ..

Wat heb je geleerd ?

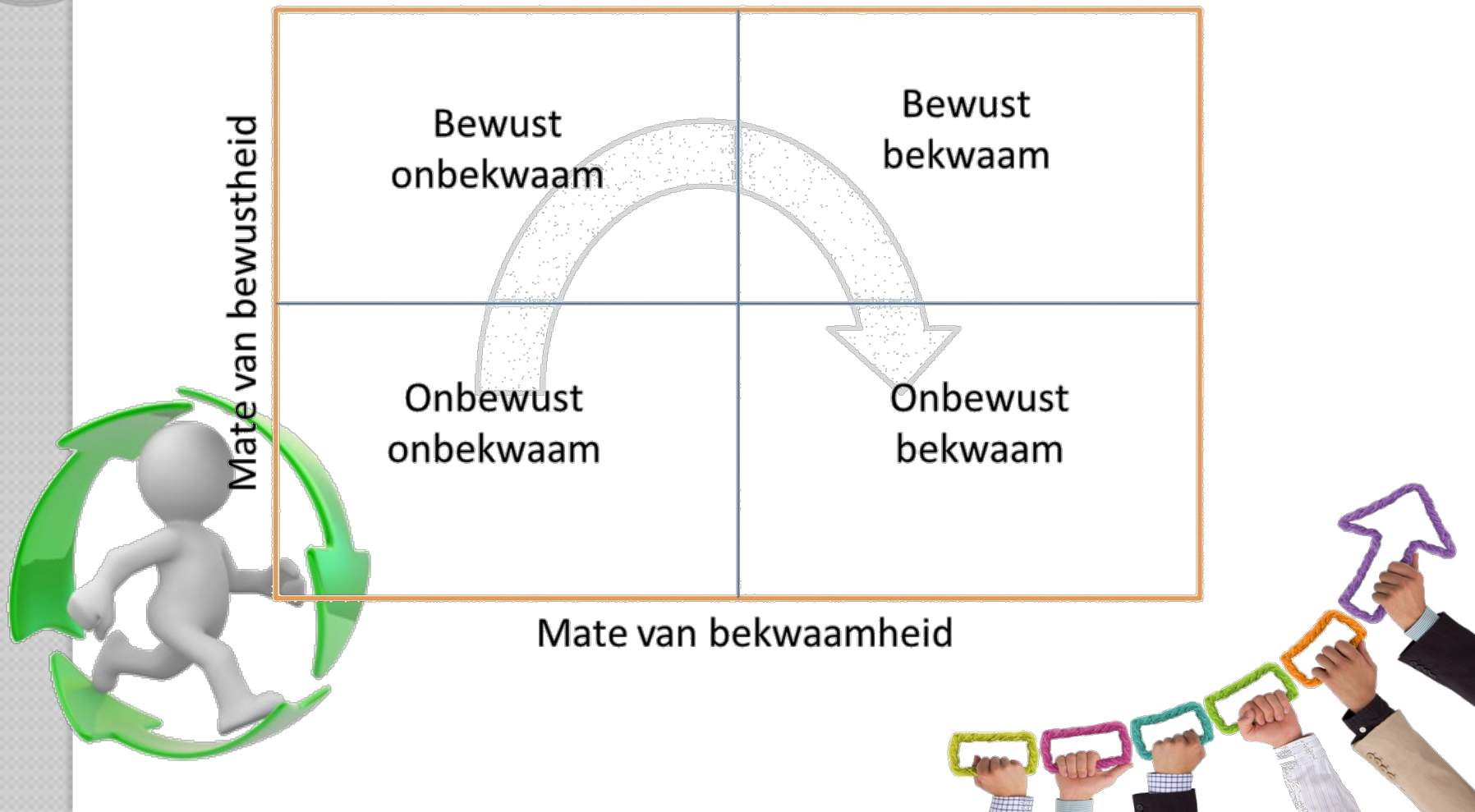
AFSLUITEND

Doelen

Nr.	Doel	I	II	III	IV
1	Ik weet wat Opbrengstgericht werken is in een ondernemend vmbo.				
2	Ik kan argumenten noemen voor het gericht zijn op OGW en ondernemend leren.				
3	Ik heb een goed beeld van de indicatoren, die staan voor kwalitatief goed onderwijs bij ondernemend leren.				
4	Ik kan inhoud geven aan de term 'goed onderwijs' en ondernemend leren				
5	Ik begrijp welke rol de toetsmatrijs in mijn lesaanpak speelt bij ondernemend leren.				
6	De opbouw van mijn projecten ondernemendheid zijn opbrengstgericht / gericht op resultaat.				
7	Ik kan voor ondernemend leren bepalen wat een vaardigheid inhoud en tot welk niveau een leerling zich heeft ontwikkeld.				
8	Ik ben in staat een analyse te maken op basis van een gegeven toets en behaalde resultaten bij ondernemend leren .				
9	Ik kan mijn analyse baseren op minstens 10 elementen / onderdelen.				
10	Ik kan op basis van mijn analyse mogelijke interventies aangeven om ondernemend leren aan te passen				

Opbrengstgericht werken ?

**De traditionele
learningcurve**

Passend onderwijs

<http://youtu.be/XgkDAoxWNy8>

HET GAAT ER *niet*
OM OF JE DE BESTE BENT
HET GAAT ER OM
OF JE
beter
BENT DAN GISTEREN